

Když nákup pomáhá

15.12.2025 - | Městská část Praha 7

Na první pohled vypadají jako obyčejné obchody se zbožím z druhé ruky. Ve skutečnosti jsou to ale místa, v nichž se nákup stává pomocí. Čtyři dobročinné obchody na Sedmičce propojují sousedskou solidaritu, ekologii i podporu lidí v různých životních situacích - od paliativní péče přes seniory až po samoživitele a ty, kteří se po životních zvratech vracejí zpět do práce. Ukazují, že smysluplné podnikání může mít mnoho podob a že i malý nákup může pomoci víc, než se na první pohled zdá. Přesto zůstávají jejich provozovatelé mnohdy v legislativním vakuu, které jim často brání konat dobro s plným nasazením.

Na rohu Antonínské a Bubenské ulice už 16 let najdeme obchod neziskové organizace Cesta domů. Letenští i procházející si na něj zvykli a vstupují sem denně i po stovkách. Každý den v týdnu tu také natrefíte na jinou obsluhu. Cesta domů provozuje ještě další dva obchody, celkem v jejích prodejnách pomáhá 49 dobrovolníků a 14 brigádníků, někteří jsou v nich už přes deset let. „Všichni jsou skvělí a každý z nich vnáší do obchodu na tu svou chvíli jinou a vždy čerstvou a osvěžující energii. Zároveň doslova každý den jsou v obchodě jiné věci. Lovecké a sběračské instinkty jsme zdědili po předcích a v obchodech se reinkarnují do své moderní podoby. Pro zákazníky s těmito vášněmi je náš obchod doslova pokladem,“ říká vedoucí dobročinných obchodů Cesty domů Ondřej Tesař. Na Sedmičce nejvíc frčí dámské oblečení, sklo, porcelán a šperky.

Hlavní činností organizace Cesta domů je pomoc umírajícím a jejich rodinám. „Smrt je stále tabuizované téma a pro řadu lidí je nepředstavitelné si o konci života číst knihu nebo se o něm dokonce otevřeně bavit. Snažíme se, aby prostředí našich obchodů bylo co nejpříjemnější branou pro vstup k těmto tématům. Obchody jsou taková tykadla naší michelské centrály blíže k potenciálním klientům. Řada lidí, kteří potřebují naše služby nebo je v blízké době potřebovat budou, se s tématem poprvé setká u nás a i náš personál v obchodech jim umí dát základní poradenství a nasměrovat je dále na kolegy ze zdravotní nebo psychosociální péče,“ říká Ondřej Tesař.

Jiný advent

Cesta domů má také vlastní nakladatelství, které jednak vydává knihy s paliativní tematikou - od odborných přes naučné laické až po beletrii a dětské knihy a jednak vyrábí originální diáře, kalendáře, sešity, pexesa, pohledy, balicí papíry aj. papírnický sortiment. „Spolupracujeme s řadou českých výtvarníků a některé z nich můžete potkat i u nás za pultem v roli dobrovolníků,“ říká s úsměvem Ondřej Tesař. Specialitou Cesty domů, kterou si i já pravidelně kupuji, je kalendář Adventní čtení. „Místo, aby se vám vyloupł kousek většinou ne moc dobré čokolády, otevřete si každý den adventu nový originální příběh od českých autorů. Letos máme nový, již osmý díl, který je vhodný pro děti od 5 let. V předvánočním období je u nás rušno, tak bych chtěl sousedy pozvat, ať přijdou nakoupit. Udělají tím dvojitou radost,“ dodává Ondřej Tesař.

Občas se nestačíme divit

V dobročinných obchodech Sue Ryder pochází téměř všechno, co zde najdete, od lidí, kteří žijí poblíž. „To jsou naši největší dárci, bez nich by naše obchody nemohly fungovat,“ říká Jan Dominik, vedoucí dobročinných obchodů neziskové organizace Sue Ryder. Její obchod v Heřmanově ulici sídlí na Sedmičce už deset let.

Sedmičková pobočka patří k těm, kam se dle slov Jana Dominika zákazníci rádi vracejí. Denně sem zavítá kolem šedesáti lidí - většinou žen, jež sem přicházejí ulovit pěkný kousek do šatníku, ale často i darovat věci, které už doma nevyužijí. „Lidé nejčastěji říkají, že mají kvalitní věc, kterou už

nepotřebují, a je jim líto ji vyhodit. Chtějí, aby ještě někomu posloužila," doplňuje. Mnozí z těchto dárců se časem stávají pravidelnými zákazníky nebo podporovateli organizace.

Dnes má Sue Ryder po více než 27 letech svého působení kromě domova pro seniory a terénních služeb také síť osmi dobročinných obchodů po celé Praze. Výtěžek z jejich prodejů pomáhá pokrývat péči o staré a nemocné lidi, podporuje také vzdělávací a poradenské programy pro seniory a jejich blízké z celé ČR. „Každý, kdo nám něco daruje nebo si u nás něco koupí, je vlastně naším podporovatelem," vysvětluje Jan Dominik. „Bez dárců a bez nakupujících by naše pomoc nemohla fungovat.“ Nabídka obchodu je pestrá – od dámského oblečení přes dárkové předměty až po obrazy, hračky či potřeby pro děti. Občas se objeví i překvapení: „Dostali jsme třeba sklo od Maxima Velčovského nebo zlaté šperky. Nikdy nevíme, co kdo přinese, a občas se opravdu nestačíme divit," říká s úsměvem Jan Dominik.

Zapojte se

Velkou roli v chodu dobročinných obchodů hrají dobrovolníci. V Heřmance pomáhají tři dámy – Líba, Jarmila a Stáňa – a celkem jich je ve všech osmi pobočkách kolem dvaceti. „Některé jsou s námi už desítky let. Všechny mají čas, chuť a srdce na správném místě. Jsou to naše dobré duše, bez nichž by byl každodenní provoz mnohem složitější – i méně veselý," říká Jan Dominik a dodává, že novým dobrovolníkům jsou dveře stále otevřené.

Stejně jako ostatní dobročinné obchody i Sue Ryder dbá na to, aby věci neskončily zbytečně v odpadu. „Pravda je, že ne všechny u nás najdou nového majitele. Pokud je neprodaným darem textil, dárce jistě potěší, že jeho dar neskončí na smetišti nebo ve spalovně. Přibližně 18 tun čistého, vytríděného oblečení v igelitových pytlích putuje ze Sue Ryder každý rok do liberecké společnosti Dimatex. S vyřazeným textilem tam pracují velmi efektivně. Mě nejvíc nadchl jejich inovativní materiál Retextil. Ze starého trička dokážou vyrobit třeba lavičku nebo městský mobiliář.“

Organizace Sue Ryder by si přála v budoucnu najít prostor pro devátý obchod ideálně někde v oblasti Karlína. „Myslím si, že by bylo dobré mít více dobročinných obchodů po celé republice a tím také větší povědomí veřejnosti, obcí i měst o tomto fenoménu. Je přece skvělé přinést do našich obchodů zdánlivě nepotřebnou věc, dát jí šanci na druhý život, abych neplýtvat, a zároveň podpořit téma, které mám rád a záleží mi na něm. Přesně tohle lidé v Praze 7 chápou a dělají. A já jim za to velmi děkuji.“

Individuální podpora

Také Restart Shop v ulici Komunardů dává druhý život věcem, ale především lidem. Tento charitativní obchod je provozovaný Českou asociací streetwork, která podporuje udržitelnost a recyklaci prostřednictvím prodeje darovaného zboží, hlavně ale ve svých obchodech vytváří tréninková pracovní místa. Ta jsou určena lidem ohroženým sociálním vyloučením a pomáhají jim překonávat těžší období života prostřednictvím nabídky práce a podpory při návratu do zaměstnání.

Zaměstnanci se učí všemu, co práce v obchodě obnáší – od naceňování zboží přes obsluhu pokladny až po komunikaci se zákazníky. „Pracují u nás obvykle šest až dvanáct měsíců na částečný úvazek. Učí se nejen pracovní dovednosti, ale i věci, které jim pomohou znovu se postavit na nohy. Na pravidelné bázi se scházíme a řešíme spolu nejen to, jak se jim v práci daří, ale nabízíme jim i podporu v osobním životě, například co se týče zdravotního stavu, bydlení nebo jejich finanční situace. Už během zaměstnání s nimi mluvíme o tom, co by chtěli dělat dál, a pomáháme jim hledat další práci. Jsme také navázáni na jiné organizace, které mají kupříkladu chráněné dílny," říká Tomáš Příhoda, vedoucí tréninkového zaměstnání České asociace Streetwork.

Restart Shop na Sedmičce má nespornou výhodu, že je v blízkosti tramvajové zastávky a část lidí do něj přichází, když čeká na další spoj. Paní prodavačka Jana, kterou při návštěvě potkávám, je od

pohledu dobrá a veselá duše. „Jsem vyučená prodavačka, tato práce mi proto není cizí. Mám tělesné postižení a sehnat práci na běžném pracovním trhu je dnes pro mě složité. Ale vím, že díky zaměstnání tady se můžu odrazit dál,“ říká s úsměvem a během rozhovoru markuje prodaný svetr a náušnice.

Studie, kterou si nechala vypracovat Česká asociace streetwork v roce 2021, potvrdila, že tento přístup funguje. Z pětadvaceti absolventů programu bylo devatenáct po roce zaměstnáno na běžném trhu práce. Restart shop má další dobročinný obchod v Praze 1. Zaměstnanci mezi obchody pendlují, a jejich pracovní rozhled se tak násobí. Každá pobočka je totiž trochu jiná, kupříkladu i tím, že v každé pobočce funguje jiné výdejní místo zásilkových služeb. Díky tomu se zaměstnanci učí nové pracovní postupy a dovednosti a výdej zásilek zároveň přispívá k financování provozu obchodů.

Kromě sociální roviny se Restart Shop zaměřuje i na ekologii. Ročně se mu podaří vrátit do oběhu zhruba tunu a půl věcí, které by jinak skončily v odpadu. Darovat sem můžete oblečení pro dospělé i děti, módní doplňky, knihy, hračky, sportovní vybavení nebo drobné dekorace a vybavení do domácnosti. Zkrátka všechno, co je funkční a čisté, dostane druhou šanci. Já sama už několik let používám obal na brýle právě odsud. Takže až půjdete kolem Restartu na Komunardů, stojí za to zastavit se a nahlédnout do výlohy, která se neustále mění. Možná tam na vás čeká něco, co si také zaslouží dostat novou šanci.

Výběrový second hand

Další obchod si tak trochu musíte najít. Na třídě Dukelských hrdinů je situován v polosuterénu naproti Veletržnímu paláci, takže se nemůže spoléhat na klasické výlohy a zvědavé pohledy kolemjdoucích. Když však do něj však vstoupíte, objevíte místo, kde se móda setkává s pomocí. Fashion Charity Shop je obchodem organizace Klub svobodných matek, jež rodinám samoživitelů poskytuje finanční, materiální, odbornou právní a komplexní informační pomoc. „Lidé se zajímají, komu pomáháme, a mnozí sami přijdou se svým příběhem. Pro řadu z nich je náš obchod i místo, kde se cítí dobře – kde si můžou popovídat a kde cítí, že jejich nákup má smysl. Není výjimkou, že u nás stráví třeba i hodinu,“ říká Dana Pavlousková, ředitelka a zakladatelka Klubu svobodných matek.

Výběrový second hand s dámským a dětským zbožím Fashion Charity Shop se mírně liší od těch tradičních. Zboží tu mají kupříkladu srovnané podle velikostí a máte dost velkou šanci, že objevíte opravdu neobvyklé kousky. „Už jsme dostali třeba úplně nové šaty z módních přehlídek, luxusní kabelky nebo naopak ručně pletené svetry od babiček,“ upřesňuje Dana Pavlousková. Organizace totiž dostává dary nejen od jednotlivců, ale velmi často také z firemních sbírek, přímo od značek samotných nebo od známých osobností, které ji dlouhodobě podporují. „Lidé vědí, že jejich oblečení neskončí v anonymním sběrném kontejneru, ale že dostane nový život a pomáhá konkrétně. Až 80 % darovaného oblečení totiž putuje do naší druhé neziskové organizace Oděvní banka, která ho rozděluje rodinám v těžké finanční situaci po celé republice. A zbývající pětina je použita právě na charitativní prodej v obchodě, z nějž jde výtěžek do programů pomoci rodinám samoživitelů,“ dodává Dana Pavlousková. I v Oděvní bance v Troji je dobrovolnická pomoc nepostradatelná.

Mezi paragrafy

Dobročinné obchody jsou místem, kde se potkává solidarita, recyklace a věci, které ještě neskončily svůj příběh. Každý ze zmíněných pomáhá jinak, ale všechny spojuje společný cíl: dělat dobro. Zákazníci tomu rozumějí už dávno, stát ale zatím úplně ne. Chybí totiž jasná legislativní opora a s ní i předvídatelné podmínky pro fungování dobročinných obchodů.

„Na rozdíl od některých evropských zemí nejsou charitativní obchody v české legislativě uchopené,“ říká Ondřej Tesař z Cesty domů. „Naštěstí ale dochází k posunům. Ten nejzásadnější umožnil našim obchodům začít fungovat v režimu veřejné sbírky. Do té doby jsme z každého prodaného bazarového

zboží odváděli 21 procent DPH. Nákup našeho bazarového zboží se nyní stal daňově uznatelným, stejně jako dar peněží. Zákazníkům také na to můžeme vystavit potvrzení," dodává. Pro Cestu domů to znamenalo zásadní úlevu a může konečně vracet větší část výtěžku zpět do péče o klienty. „Potřebujeme, aby co největší část tržeb mohla směřovat zpět do organizace a podporovat její činnost. Každé opatření, které to umožní, je pro nás dobré," říká Ondřej Tesař.

Zatímco u Cesty domů bylo velkým problémem daňové zatížení, pro Restart Shop, který spadá pod organizaci Česká asociace streetwork, byl dlouho zásadní jiný problém – neexistence zákonného rámce. „Donedávna jsme museli hledat polovinu příjmů z různých nadačních fondů, protože jsme nespadali pod zákon o sociálních službách. To byl pro nás velký problém," říká Tomáš Příhoda. „Situace se zlepšila s novým zákonem o integračním sociálním podniku, díky němuž máme konečně právní rámec a s ním i možnost čerpat nové granty." Nová legislativa umožňuje sociálním podnikům fungovat v režimu takzvaných integračních pracovních míst. „Vzniká podpora zaměstnavatele i zaměstnance. Podniky jsou motivovány zřizovat tréninková pracovní místa, a to díky příspěvku na mzdu i na integrační aktivity. Všechna tato opatření by mohla vést ke stabilnímu financování podniků, které pomáhají lidem vracet se do běžného pracovního života," vysvětluje Tomáš Příhoda.

Odlišnou zkušenost má organizace Sue Ryder, která své obchody provozuje již přes dvacet let. Z legislativního pohledu je podle ní situace prostá: „Jsme jako každý jiný obchod, žádné výjimky. Nijak nás to ale netrápí," říká Jan Dominik. Přesto se i v Sue Ryder potýkají s nepříjemnými důsledky daňového nastavení. „Podívejte se na Velkou Británii. Tam fungují charitativní obchody už desítky let a stát je dokonce motivuje finanční podporou. Když něco prodáte, dostanete 20 % z ceny jako bonus – podporu a povzbuzení. Když prodáme darovanou věc my, odvádíme z ní 21 % DPH. Takový ‚bonus naruby‘," dodává Jan Dominik.

Pevné místo ve společnosti

Na rozdíl od Británie nebo Skandinávie, kde mají charitativní obchody pevné místo ve společnosti, zůstává český systém nejasný. Přesto se situace pomalu posouvá – vznikají první snahy o vzájemnou spolupráci a sdílení zkušeností. „Jsme členem České federace nábytkových bank a re-use center, kde se začíná formovat sekce pro dobročinné obchody," uvádí Jan Dominik za Sue Ryder. „Zatím ale nevíme o nikom, kdo by měl kapacitu a know-how tento segment posunout dál."

Na nedostatečné legislativní uchopení naráží i Fashion Charity Shop. „Znemožňuje to jednoduše definovat, kam vlastně patříme. Nejsme ani klasický obchod, ani čistě sociální služba. Z daňového hlediska jsme na tom stejně jako komerční byznysové obchody, tudíž odvádíme všechny příslušné daně," říká Dana Pavlousková za Fashion Charity Shop. Změny by podle ní měly být hlavně praktické. „Ideální by bylo, kdyby charitativní obchody nemusely odvádět DPH a měly by možnost fungovat v prostorách s nekomerčním, respektive zvýhodněným nájmem. Takový model by umožnil, aby se více peněz vracelo do pomoci lidem, kvůli kterým to všechno děláme," doplňuje. Naději přináší i spolupráce s dalšími subjekty. „Jsme součástí širší iniciativy, která se snaží téma posunout dopředu. Sdílíme zkušenosti s dalšími charitativními obchody a hledáme společný hlas směrem ke státu."

Nakupovat v charitativních obchodech má smysl. Pomáháme tím dobré věci a zároveň šetříme životní prostředí. Přesto i v tomto koloběhu věcí je dobré se občas zastavit a zamyslet. Každý nákup, i ten dobročinný, je pořád spotřeba. „Darem se pro nás přinesený předmět stane až v momentě, kdy ho prodáme. A získané peníze můžou sloužit dál na naši hlavní činnost. Pokud danou věc neprodáme, stává se pro nás nákladem, jelikož na naše náklady musíme zajistit její další cestu. Proto se snažíme edukovat dárce v obchodech, že darované věci neslouží jako pomoc potřebným, ale je třeba, aby si je někdo ještě koupil. Daří se to se střídavým úspěchem. Lidé nám už darovali naprosto všechno, co si dokážete i nedokážete představit. Člověk si uvědomí, kolik věcí je na světě a jak jsou lidé kreativní.

Ale zároveň když je člověk často mezi těmi všemi věcmi, nemůže nemyslet na to, jak málo toho ve skutečnosti opravdu potřebuje," říká Ondřej Tesař z Cesty domů. A možná právě proto stojí za to občas hledat i jiné cesty, jak organizace podpořit - třeba peněžním darem, dobrovolnictvím nebo prostým šířením povědomí o jejich práci.

Cesta domů

Bubenská 3

→ www.cestadomu.cz

Charity Fashion Shop

Dukelských hrdinů 34

→ klubsvobodnychmatek.cz

→ www.odevnibanka.cz

Restart Shop Komunardů 14

→ www.restartshop.cz

Sue Ryder

Heřmanova 596

→ www.sue-ryder.cz

Než navštívíte charitativní obchod s dary, je dobré se s ním předem spojit. Zjistíte tak, jaké věci aktuálně přijímá a zda vaše dary budou mít skutečně využití.

<https://www.praha7.cz/kdyz-nakup-pomaha>